

**ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Бурхантын гудамж-1, 14 дүгээр баг, Дархан сум,
Дархан-Уул аймаг, 45059,
Утас: 7037-3089, Факс: (976) 7037-3089
Цахим шуудан: darkhanuul@audit.gov.mn
Цахим хуудас: www.audit.mn

2024.07.03 № 268

танай _____ -ны № _____ -т

Г Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр хуульд

заасан шаардлагад нийцсэн талаарх дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5.4-т заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд орон нутгийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох Дархан сумын "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Орон нутгийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцоо, судалгааг гарган хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь орон нутгийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох Дархан сумын "Монгол ардын нам"-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817-1:2020 Төрийн аудит, Тулгуур зарчим, MNS 6817-6:2020 Төрийн аудит, Нийцлийн аудитын зарчим, MNS 6817-8:2020 Төрийн аудит, Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2024 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2025-2026 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль, холбогдох байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа, мэдээллийг тус тус шалгуур болгон авч үзсэн.

Дүгнэлт

Дархан сумын “Монгол ардын нам”-ын орон нутгийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрт тусгасан зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсэг, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Дархан сумын “Монгол ардын нам”-ын мөрийн хөтөлбөр (.23. хуудас)-ийг хавсаргав.

Хувийг: Дархан сумын “Монгол ардын нам”-д

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

/Ш.МӨНХБАЯР/

ДАРХАН СУМЫН
МОНГОЛ АРДЫН НАМ

АЙМАГ, СУМЫН ИТХ-ЫН 2024 ОНЫ 9 ДЭХ УДААГИЙН
ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛЬД ДЭВШҮҮЛСЭН

ТОГТВОРТОЙ БОДЛОГО - ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛ -
- ШИНЭ СЭРГЭЛТ
МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР
(2024-2028)

2024 он

АГУУЛГА

НЭГ. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

- 1.1 Эрүүл мэнд
- 1.2 Боловсрол, шинжлэх ухаан
- 1.3 Хүн ам, нийгмийн зорилтот бүлэг
- 1.4 Хөдөлмөр эрхлэлт
- 1.5 Амьдрах орчин
- 1.6 Соёл урлаг, спорт

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН БОДЛОГО

- 3.1 Төсөв, мөнгөний бодлого
- 3.2 Бизнес, хөрөнгө оруулалтын орчин
- 3.3 Банк, санхүү, даатгал, хөрөнгийн зах зээл

ГУРАВ. ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН ба НОГООН ХӨГЖЛИЙН СЭРГЭЛТ

- 2.1 Байгаль хамгаалал
- 2.2 Ногоон эдийн засаг
- 2.3 Ногоон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ

ДӨРӨВ. ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ХӨГЖИЛ ба АЖ ҮЙЛДВЭРЖИЛТИЙН СЭРГЭЛТ

- 4.1 Боловсруулах үйлдвэр
- 4.2 Хөнгөн ба хүнсний үйлдвэр
- 4.3 Хоршоо, жижиг, дунд үйлдвэр
- 4.4 Өрхийн үйлдвэрлэл
- 4.5 Үйлчилгээний салбар
- 4.6 Борлуулалт, зах зээл

ТАВ. ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛ ба ХОТ, ХӨДӨӨГИЙН СЭРГЭЛТ

- 5.1 Зөв төлөвлөлт, ээлтэй орчин
- 5.2. Орон сууц ба гэр хороолол
- 5.3. Эрчим хүч, шугам сүлжээ
- 5.4. Тээвэр, авто зам
- 5.5 Сумын хөгжил

ЗУРГАА. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО ба ТӨРИЙН БҮТЭЭМЖИЙН СЭРГЭЛТ

- 6.1 Иргэдэд ээлтэй төрийн үйлчилгээ
- 6.2 Ухаалаг төрийн үйлчилгээ
- 6.3 Эрх зүй, батлан хамгаалах, гамшгаас хамгаалах бодлого
- 6.4 Төрийн албаны хүний нөөцийн бодлого ба нийгмийн баталгаа

(Нийт 6 бүлэг, 27 дэд бүлэг, 232 зорилт)

НЭГ. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

Хүний хөгжлийн үндсэн үзүүлэлтүүд болох эрүүл мэнд, боловсрол, нийгмийн бусад суурь үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, иргэн бүрт тэгш боломж бий болгож, хүний амьдрах таатай орчин нөхцлийг бүрдүүлэхэд онцгой анхаарч, өрх, иргэдээ тогтмол ажилтай, орлоготой байхад бүх талаар дэмжлэг үзүүлж, хүний амьдралын чанарыг сайжруулна.

1.1 Эрүүл мэнд

1.1.1. “Элэг бүтэн Монгол” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

1.1.2. “Эрүүл Дарханчууд” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

1.1.3. “Хавдаргүй Дархан” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

1.1.4. Хүүхдийн “Эрүүл шүд” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

1.1.5. Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээг ил тод, хариуцлагатай байлгаж, шуурхай хүргэх зорилгоор өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт мэдээлэх, сануулах хиймэл оюун ухаанд суурилсан системийг хөгжүүлж, салбарын цахим шилжилтийг эрчимжүүлж, “Шилэн эмнэлэг”, “Цахим эмнэлэг” төслүүдийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

1.1.6. Орчин үеийн техник, тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон, олон улсын түвшний мэргэжлийн өндөр чадавхитай боловсон хүчнээр хангагдсан бүсийн хэмжээний лавлагаа шатлал (3 дугаар шатлал)-ын “Нэгдсэн эмнэлэг”-ийг барьж ашиглалтанд оруулна.

1.1.7. Эрүүл мэндийн үзлэг, эрт илрүүлгийг оновчтой, эрсдэлд суурилсан байдлаар тасралтгүй үргэлжлүүлнэ.

1.1.8. Эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтантай хамтран эрүүл мэндийн даатгалын шинэчлэлийг хийх замаар иргэдэд ирэх санхүүгийн дарамтыг багасгана.

1.1.9. Эрүүл мэндийн даатгалыг багцын системд шилжүүлж, даатгуулагч өөрт хэрэгцээтэй багцыг сонгодог тогтолцоонд шилжинэ.

1.1.10. Эрүүл амьдралын хэв маягийг дэмжсэн дасгал хөдөлгөөн, спорт, нийтийн биеийн тамираар хичээллэх, эрүүл, зөв хооллох, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх нийгмийн эрүүл мэндийн тогтолцоог бэхжүүлнэ.

1.1.11. Эрүүл мэндийн салбарт дэвшилтэт техник, технологийг нэвтрүүлж, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах замаар материаллаг баазыг нэмэгдүүлж, эмчилгээ, оношилгооны чанар, хүртээмжийг сайжруулна.

1.1.12. Өрхийн эрүүл мэндийн төвийг нэмж байгуулах замаар ачааллыг бууруулна.

1.1.13. Хүн амын дунд зонхилон тохиолддог өвчний тандалт, судалгааны дүнд үндэслэн хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө гарган хэрэгжүүлнэ.

1.1.14. Нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн асуудлыг онцгой анхаарч, эх, хүүхдийн эндэгдлийг **бууруулна.**

1.1.15. Эрэгтэйчүүд, оюутан залуучууд, явуулын болон ээлжийн ажиллагсад гэх мэт бүлгүүд рүү чиглэсэн эрүүл мэндийн тусгайлсан үйлчилгээг үзүүлнэ.

1.1.16. Монгол Улсад эмчлэгдэх боломжгүй өвчин, эмгэгийн улмаас зайлшгүй гадаад улсад эмчлүүлэх иргэдэд дэмжлэг үзүүлнэ.

1.1.17. Нийгмийн эрүүл мэндийн ноцгой байдлын үед авах хариу арга хэмжээний чадавхийг нэмэгдүүлнэ.

1.1.18. Эрүүл мэндийн салбарын ажиллагсдыг тогтмол чадавхижуулж, дутагдалтай байгаа нарийн мэргэжилтнүүдийг гадаад, дотоодод захиалгаар бэлтгэнэ.

1.1.19. Салбарын ажиллагсдын ажлын бодит үнэлэмжийг нэмэгдүүлж, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх зорилгоор **“Тогтвортой ажилтан”** хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

1.1.20. Эм зүйн салбарт тавих хяналтыг чангатгаж, эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгслийн чанар, стандартыг хангуулахад онцгой анхаарна.

1.1.21. Хүн амын эрүүл мэндийг сахин хамгаалах чиглэлээр өмчийн бусад төрлийн эмнэлэгүүдтэй хамтран ажиллана.

1.1.22. Уламжлалт анагаах ухааныг хөгжүүлэх бодлого баримтална.

1.2. Боловсрол, шинжлэх ухаан

1.2.1. “Боловсрол -2032” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

1.2.2. “Оюунлаг Дарханчууд-3” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

1.2.3. “Цахим сургууль”, “Гоё сургууль”, “Гоё цэцэрлэг” төслүүдийг үргэлжлүүлнэ.

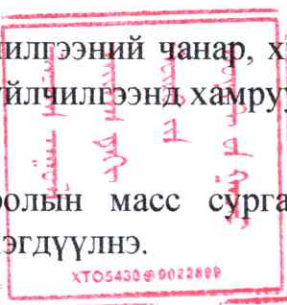
1.2.4. “Багшийн хөгжил” хөтөлбөрийг шинээр, “Чадварлаг багш” төслийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

1.2.5. Бүсийн хэмжээний “Багш хөгжлийн төв”-ийг байгуулна.

1.2.6. Хүн амын өсөлтийн хэтийн төлөвтэй уялдуулан байршлыг оновчтой тогтоож сургууль, цэцэрлэгийн тоог нэмэгдүүлэн анги, бүлэг дүүргэлтийг стандарт хэмжээнд хүргэнэ.

1.2.7. Хүүхэд харах үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлж, 1-2 насны хүүхдийг яслийн үйлчилгээнд хамруулах боломжийг бүрдүүлнэ.

1.2.8. Ерөнхий боловсролын масс сургалтын чанарын үнэлгээний гүйцэтгэлийн хувийг нэмэгдүүлнэ.

1.2.9. Боловсролын үйлчилгээнд хамрагдаж чадаагүй, зорилтот болон эрсдэлт бүлгийн суралцагчдад шаардлагатай дэмжлэгийг үзүүлж, боловсролын үйлчилгээнд хамрагдах боломжийг бий болгоно.

1.2.10. Цэцэрлэг, сургуулийн материаллаг баазыг нэмэгдүүлж, гадна, дотор орчныг камержуулж, хүүхэд эрүүл, аюулгүй орчинд сурч, хүмүүжих нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

1.2.11. Сургуулиудын номын санг шинэчилж, бүх сургуулиудад лаборатори, зарим сургуулиудад туршилтын талбай шинээр байгуулна.

1.2.12. Цэцэрлэг, сургуулийн хүүхдийн хоолны орц, найрлагыг тогтмол хянаж, шим тэжээл, амин дэмээр баялаг хоолоор үйлчилнэ.

1.2.13. Боловсролын салбарын багш, ажилчдын ажиллах нөхцөлийг сайжруулж, нийгмийн асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.

1.2.14. Цахим болон зайны сургалтын платформыг хөгжүүлж, хүн бүр цаг хугацаа, орон зайнаас үл хамааран өөрийн хүссэн чиглэлээр насан турш суралцах боломжийг бүрдүүлнэ.

1.2.15. Багшийн ажлын бодит үнэлэмжийг нэмэгдүүлж, багш, сурагчдын үзүүлсэн амжилтыг үнэлэх урамшууллын механизмыг боловсронгуй болгоно.

1.2.16. Хүүхдийн автобусны тоог нэмэгдүүлж, бүх чиглэлд үйлчилгээ үзүүлнэ.

1.2.17. “Хүүхэд хөгжлийн ордон”-ы үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.

1.2.18. Хичээлээс гадуурх секц, дугуйлангуудыг бодлогоор дэмжиж, хүүхдийг өөрийн авьяаст нь тулгуурлан хөгжүүлж, амьдралын зөв дадалд сургах бодлого баримтална.

1.2.19. Нийгмийн амьдрал, орон нутгийн хөгжилд хүүхдүүдийн оролцоог идэвхжүүлэх зорилгоор “Хүүхдээ сонсоё” аяныг хэрэгжүүлнэ.

1.2.20. Өмчийн бусад хэлбэрийн сургалтын байгууллагуудтай хамтран ажиллана.

1.2.21. Бүс, орон нутгийн хөгжлийн асуудлаар шинжлэх ухаан, инновацийн судалгаанд бүх талын дэмжлэг үзүүлж, эрдэм шинжилгээний байгууллага, их, дээд сургуулиуд, эрдэмтэдтэй хамтран ажиллана.

1.2.22. Орон нутагт эрэлттэй болон дутагдалтай байгаа мэргэжилтнийг гэрээний үндсэн дээр захиалгаар сургах ба төгссөний дараа ажлын байраар хангах тал дээр бодлогын дэмжлэг үзүүлнэ.

1.2.23. Шинжлэх ухааны ололт, шинэ технологи, инновацийг хөгжүүлэх, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, хувийн хэвшилтэй хамтран ажиллана.

1.2.24. Бүс, орон нутгийн хөгжлийн онцлогт тохирсон шинжлэх ухаан, технологи, инновацын салбарын судалгаанд төсвөөс зарцуулах санхүүжилтийг үе шаттай нэмэгдүүлнэ.

1.2.25. Дээд боловсролын сургалт – эрдэм шинжилгээ – үйлдвэрлэлийн цогцолборыг төрөлжүүлэн хөгжүүлэх чиглэлээр “Хөдөө аж ахуйн их сургуулийн хотхон”-ыг байгуулна.

1.2.26. Бүсийн эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлттэй уялдуулан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагуудыг түшиглэн “Дундын дадлага, үйлдвэрлэлийн бааз” байгуулна.

1.2.27. Аймаг, сумдын Тамгын газар, зарим төрийн байгууллагын дэргэд “Эрдэмтдийн зөвлөл” байгуулж ажиллуулна.

1.2.28. Нэн шаардлагатай болон ховор мэргэжлээр суралцаж буй оюутан, залуучуудад зориулж “Орон нутгийн тэтгэлэг” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

1.3. Хүн ам, нийгмийн зорилтот бүлэг

1.3.1. Аймгийнхаа хүний хөгжлийн индексийг тооцоолон гаргасны үндсэн дээр “Хүний хөгжил” хөтөлбөрийг шинэчлэн боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

1.3.2. Аймгийн нийт өрх, хүн амын амьдралын чанар, амьжиргааны түвшнийг тодорхойлон гаргаж, төрөөс нийгмийн хамгааллын бодлого боловсруулахад ашиглана.

1.3.3. Хүн ам зүйн нэгдсэн бодлого боловсруулж хэрэгжүүлнэ.

1.3.4. Төрөөс үзүүлж буй нийгмийн халамжийн үйлчилгээг зөвхөн зорилтот бүлэгт чиглүүлж, үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулна.

1.3.5. Гэр бүлийн үнэт зүйлсийг эрхэмлэн дээдэлж, өрхийн гишүүдийн үүрэг, хариуцлагыг дээшлүүлж, гэр бүл дэх хүчирхийллийг бууруулахад чиглэсэн арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлнэ.

1.3.6. Залуу гэр бүлийг олон талт арга хэлбэрээр дэмжиж, залуучуудын, гарааны бизнесээ эхлэх, бизнес эрхлэх боломж, нөхцлийг нэмэгдүүлнэ.

1.3.7. Хүүхэд, залуучууд, ахмад, эмэгтэйчүүд болон тусгай хэрэгцээт иргэдийн “Төрөлжсөн төвүүд”-ийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.

1.3.8. Хүүхдийг аливаа эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, тэдэнд зориулсан нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг сайжруулж, сум, баг бүрт гэр бүл, хүүхдийн хөгжил хариуцсан нийгмийн ажилтан ажиллуулна.

1.3.9. Ганц бие, өрх толгойлсон эх, эцэг, олон хүүхэдтэй, тогтмол орлогогүй болон орлого багатай өрх, иргэдийг бүхий л талаар дэмжинэ.

1.3.10. “Эрүүл чийрэг эр хүн” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлж, эрэгтэйчүүдийг аливаа эрсдэлт хүчин зүйлсээс хамгаалах бодлого баримтална.

1.3.11. Тусгай хэрэгцээт иргэдэд зориулсан дэд бүтцийн стандартыг бүх газарт мөрдүүлнэ.

1.4. Хөдөлмөр эрхлэлт

1.4.1. “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр”-ийг үргэлжлүүлж, ... доошгүй байнгын, ... доошгүй түр ажлын байрыг шинээр бий болгож, ажилгүйдлийн түвшнийг ... хувь бууруулахыг бодлогоор дэмжинэ.

1.4.2. “Халамжаас хөдөлмөр” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, халамж хүртэгсдийн тоог шат дараатай бууруулна.

1.4.3. Амьжиргааны баталгаажих түвшнээс доогуур орлоготой иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, байнгын орлоготой болгох замаар ядуурлын түвшинг хувь бууруулахыг бодлогоор дэмжинэ.

1.4.4. Шинээр ажлын байр бий болгосон, эдийн засгийн хүнд нөхцөлд ажлын байраа хадгалсан ажил олгогчдыг хөхүүлэн дэмжинэ.

1.4.5. Бага насны хүүхэдтэй өрхийн гишүүд, ахмад настан, тусгай хэрэгцээт иргэд, оюутан, залуучууд богиносгосон цагаар болон зайнаас ажиллах уян хатан зохицуулалтыг бий болгоно.

1.4.6. “Цалинтай эх, эцэг” хөтөлбөрийг нийгмийн эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурлан боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

1.4.7. Ахмад настны болон тусгай хэрэгцээт иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ. (Ахмадын хөдөлмөрийн бирж)

1.4.8. Оюутан, залуучуудад зориулсан “Цагийн ажил” төслийг үргэлжлүүлнэ.

1.4.9. Ажил олгогчдын захиалгын дагуу орчин үеийн шаардлага хангасан нарийн мэргэжлийн боловсон хүчин бэлтгэнэ.

1.4.10. Ажилгүй иргэдэд мэргэжлийн чиг баримжаа олгох богино хугацааны сургалтуудыг зохион байгуулна.

1.4.11. Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, төсөл, зээл, арга хэмжээг санхүүжүүлэхдээ шинээр бий болгох ажлын байрны тоог харгалзана.

1.4.12. Хөдөлмөр эрхлэлт, ажлын байрыг дэмжсэн зээлийн сангийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

1.4.13. Мэдлэг, туршлагыг нь залуучуудад өвлөн үлдээлгэх зорилгоор “Ахмадаас суралцъя” аян өрнүүлнэ.

1.4.14. Нутаг дэвсгэртээ хөдөлмөрийн норм, нормативийг чанд мөрдүүлж, ажил олгогч, ажиллагсдын эрх ашгийг харилцан хамгаалах чиглэлээр Үйлдвэрчний байгууллагатай хамтарч ажиллана.

1.5. Амьдрах орчин

1.5.1. Иргэдийнхээ амьдрах орчныг сайжруулах чиглэлээр тусгай төлөвлөгөө гаргаж “Home center” төслийг хэрэгжүүлэхийг бодлогоор дэмжинэ.

1.5.2. Агаар, ус, хөрсний бохирдол, дуу чимээг багасгаж, суурьшлын бүсэд хүн амьдрахад таатай цэвэр орчныг бүрдүүлж, гэр хорооллын бүсэд эрүүл ахуйн шаардлага хангасан усан хангамж бий болгохыг бодлогоор дэмжиж ажиллана.

1.5.3. Иргэд амралт чөлөөт цагаа зөв боловсон өнгөрүүлэхэд зориулсан ногоон байгууламж бүхий бичил орчныг хорооллуудад байгуулна.

1.5.4. Хотын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.

1.5.5. Хог тээвэрлэлтийн менежментийг сайжруулж, “Хоггүй хот” төсөл хэрэгжүүлнэ.

1.5.6. “Эрсдэлгүй Дархан” аяныг үргэлжлүүлнэ.

1.5.7. Авто замын гэрлэн дохиог нэмэгдүүлж, хурд сааруулагч, гарцын тэмдэг, тэмдэглэгээг тогтмол сайжруулж, явган зорчигчид, ялангуяа хүүхдүүд замын хөдөлгөөнд аюулгүй оролцох нөхцлийг бий болгоно.

1.5.8. Хүн амын суурьшлын бүс, орон сууцны хорооллууд, сургууль, цэцэрлэг, ахмад настан, хүүхдүүдэд зориулсан объект, тусгай бүсэд хэт ойр баар, цэнгээний газар ажиллуулахыг зогсооно.

1.5.9. Барилга байшин барих, авто зам, шугам сүлжээ шинээр тавих, засвар үйлчилгээ хийх зэрэг бүтээн байгуулалтын ажлын үеэр аюулгүй байдлын стандарт, нормативыг чанд мөрдүүлнэ.

1.5.10. Хөдөөгийн сэргэлтийн хүрээнд орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлж, Сууц өмчлөгчдийн холбоотой хамтран нийтийн орон сууцуудын засвар, үйлчилгээг хийж, иргэдийн амьдрах нөхцлийг сайжруулна.

1.5.11. Суурьшлын бүсүүдийн гэрэлтүүлэг, камержуулалтыг иж бүрэн шийдвэрлэнэ.

1.5.12. Хүнсний аюулгүй байдлыг хангуулна.

1.6. Соёл урлаг, спорт

1.6.1. “Номын сан, музейн цогцолбор”- ыг ашиглалтанд оруулна.

1.6.2. “Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийг үргэлжлүүлнэ.

1.6.3. Мэргэжлийн урлагийн байгууллагын үйл ажиллагааг тогтмол дэмжиж, шинэ уран бүтээлийн тоог нэмэгдүүлнэ.

1.6.4. “Кинонд ээлтэй хот” төслийг хэрэгжүүлж, кино, контент үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.

1.6.5. Дархан хотын нэрэмжит соёл, урлагийн брэнд, эвент арга хэмжээнүүдийг уламжлал болгон зохион байгуулна.

1.6.6. Үндэсний өв соёл, түүх, ардын уламжлалт ахуйг түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах, өвлүүлэн үлдээх талаар тусгай контентууд хийнэ.

1.6.7. Соёл, урлагийг хөгжүүлэх, ард иргэдийг соён гэгээрүүлэх чиглэлээр мэргэжлийн холбоод, төрийн бус байгууллага, иргэдийн үүсгэл санаачилгыг дэмжиж ажиллана.

1.6.8. Мэргэжлийн спорт болон нийтийн биеийн тамирыг дэмжин хөгжүүлнэ.

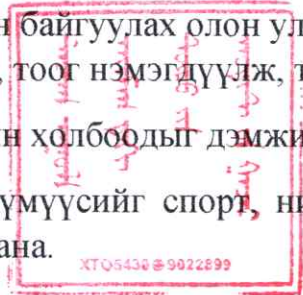
1.6.9. Спорт тоглоомын талбайд, чийрэгжүүлэлтийн тоноглолуудыг нийтийн эзэмшлийн газрууд, цэцэрлэгт хүрээлэнгүүд болон хорооллуудад барьж байгуулна.

1.6.10. Бүх сургуулиудын спорт заал, биеийн тамирын талбайг орчин үеийн шаардлагад нийцүүлэн шинэчилнэ.

1.6.11. Дархан хотод зохион байгуулах олон улс, хотууд, улсын аваргын уралдаан, тэмцээний төрөл, тоог нэмэгдүүлж, тогтмолжуулна.

1.6.12. Спортын мэргэжлийн холбоодыг дэмжиж ажиллана.

1.6.13. Тусгай хэрэгцээт хүмүүсийг спорт, нийтийн биеийн тамираар хичээллэх боломжоор хангана.

1.6.14. “**Биеийн тамир, спортын бүсийн хөгжлийн төв**” байгуулна.

1.6.15. Өвлийн спортын төрлүүдийг хөгжүүлж, “**Мөсөн ордон**” байгуулна.

1.6.16. Нийтийн биеийн тамир, спортын хөгжлийг орчин үеийн дэлхий нийтийн чиг хандлагатай уялдуулан хөгжүүлэх чиглэлээр **авто болон цахим спортын төрлүүдийг хөгжүүлнэ.**

1.6.17. Соёл урлаг, спортын салбарын хүний нөөцийг бодлогоор бэлтгэж, чадавхижуулна.

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСАГ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН БОДЛОГО

Төсвийн сахилга батыг чанд сахиж, хөрөнгө оруулалт, банк, санхүү, даатгалын оновчтой зөв бодлого хэрэгжүүлж, бизнесийн таатай орчныг бий болгоно.

2.1 Төсөв, санхүү, эдийн засаг

2.1.1. Төсвийг үндэслэлтэй төлөвлөх зорилгоор иргэд, төрийн бус байгууллагын оролцоог хангуулна.

2.1.2. Төсвийн сахилга батыг чанд сахиж, төсвийн хяналтыг сайжруулна.

2.1.3. Төсвийн ил тод байдлыг хангуулж, “Шилэн данс”-ыг 100 хувь хөтлүүлж хэвшүүлнэ.

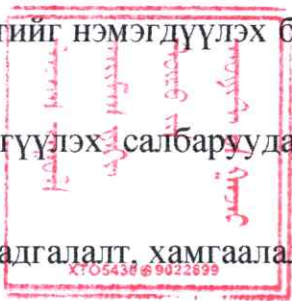
2.1.4. Төсөл, тендер, сангуудаас олгох зээлийн шалгаруулалтыг ард иргэд, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодын хяналтан доор олон нийтэд ил тод, нээлттэй явуулж, хяналтыг чангатгана.

2.1.5. Төрийн зарим үйлчилгээг ажлын үр дүн, гүйцэтгэлээр санхүүжүүлдэг тогтолцоонд шилжүүлнэ.

2.1.6. Эдийн засгийн өсөлтийг нэмэгдүүлэх бүхий л боломжийг судалж хэрэгжүүлнэ.

2.1.7. Эдийн засгийн тэргүүлэх салбаруудаа эрэмбэлэн тодорхойлж, бодлогоор дэмжинэ.

2.1.8. Өмчийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулна.

2.2 Бизнес, хөрөнгө оруулалтын орчин

2.2.1. Бизнесийн болон хөрөнгө оруулалтын хамгийн таатай орчныг бүрдүүлнэ.

2.2.2. Төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх төсөл, хөтөлбөрийг үр өгөөжөөр нь эрэмбэлж, эхний ээлжинд эдийн засгийн үр өгөөжтэй, ажлын байр шинээр бий болгох ажлуудыг санхүүжүүлэх зарчим баримтална.

2.2.3. Бизнесийн үйл ажиллагаанд төрийн оролцоог аль болох хязгаарлана.

2.2.4. Төрөөс бизнесийн тусгай зөвшөөрлийг шинээр олгох, сунгах үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулж, хүний оролцоогүй болгоно.

2.2.5. Төрийн зарим чиг үүргийг хувийн хэвшил, мэргэжлийн холбоодод шилжүүлж, гэрээгээр гүйцэтгүүлнэ.

2.2.6. Аймаг, орон нутгаас тогтоодог төлбөр, хураамжийн хувь хэмжээг аль болох багаар тогтоож, бизнес эрхлэгчдэд үзүүлэх дарамтыг багасгана.

2.2.7. Нийтийн эзэмшлийн зам талбай, цэцэрлэгт хүрээлэн, гол гол авто замын дагуу иргэдэд үйлчилгээний бизнес эрхлэх боломж олгоно.

2.2.8. Иргэд хөдөлмөрөө хорших, хамтрах нөхцлийг бүрдүүлж, хамтын бизнесийг нь бодлогоор дэмжинэ.

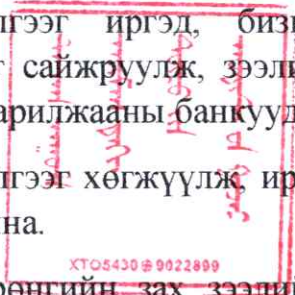
2.2.9. Аймаг, орон нутгийн тэргүүлэх салбарт оруулж буй гадаад, дотоодын хөрөнгө оруулалтыг төрөөс бодлогоор дэмжинэ.

2.3 Банк, даатгал, хөрөнгийн зах зээл

2.3.1. Банкны үйлчилгээг иргэд, бизнес эрхлэгчдэд ойртуулж, үйлчилгээний нөхцлийг сайжруулж, зээлийн эх үүсвэр, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр арилжааны банкуудтай хамтарч ажиллана.

2.3.2. Даатгалын үйлчилгээг хөгжүүлж, иргэн, аж ахуйн нэгжид учирч болох эрсдлийг бууруулна.

2.3.3. Орон нутагт хөрөнгийн зах зээлийг хөгжүүлж, иргэд нэмэлт орлого олох боломжийг бүрдүүлнэ.

ГУРАВ. ХҮРЭЭЛЭН БУЙ ОРЧИН ба НОГООН ХӨГЖЛИЙН СЭРГЭЛТ

Хүрээлэн буй орчинд ээлтэй ногоон хөгжлийг бүхий л талаар дэмжинэ.

3.1 Байгаль хамгаалал

3.1.1. “Тэрбум мод” Үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд “Ногоон Дархан” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, 20,0 саяас доошгүй мод тарина.

3.1.2. Ногоон хөгжлийн сэргэлтийн хүрээнд дэвшүүлсэн зорилтуудыг хэрэгжүүлнэ.

3.1.3. Байгаль орчин, уур амьсгалын сөрөг үр нөлөөг бууруулах чиглэлээр гадаад, дотоод эх үүсвэрүүдээс төсөл, хөтөлбөрүүд хэрэгжүүлнэ.

3.1.4. Ус, хөрс, ойн сан, бэлчээрийг хамгаалж, газрын доройтлоос сэргийлж, цөлжилттэй тэмцэнэ.

3.1.5. Агаарын бохирдлыг бууруулна.

3.1.6. Ургамал, амьтны тархац, нөөцийн судалгааг хийж, ховордсон төрөл зүйлийг хамгаална.

3.1.7. Байгалийн нөхөн сэргээлтийг хийж, газрын доройтлыг бууруулна.

3.1.8. Гол, нуур, булаг, шандны эхийг хамгаалж, гүний усны нөөц ашиглалтыг хязгаарлах бодлого баримтлана.

3.1.9. Иргэдийн экологийн боловсролыг дээшлүүлж, хүүхэд, залуучуудад багаас нь хүрээлэн буй орчноо хайрлан хамгаалах зөв дадал хэвшил суулгаж, экологийн мэдлэг олгоно.

3.2 Ногоон эдийн засаг

3.2.1. Ногоон хөрөнгө оруулалтыг дэмжинэ.

3.2.2. Байгаль хамгаалах үйлсэд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудыг татан оролцуулж, хувь нэмэр оруулсан иргэн, аж ахуйн нэгжийг урамшуулах тогтолцоог бий болгоно.

3.2.3. Ногоон санхүүжилт, зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

3.2.4. Ногоон хэрэглээг нэмэгдүүлэх хөшүүргүүдийг бий болгож, төрийн худалдан авалтыг ногоон болгоно.

3.2.5. Хүлэмжийн хийн ялгарал, агаарын бохирдлыг бууруулахад үйл ажиллагаагаа чиглүүлж, дэвшилтэт техник, технологийг нэвтрүүлнэ.

3.2.6. “Утаагүй Дархан”, “Шарилжгүй Дархан” хөтөлбөрүүдийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлнэ.

3.2.7. Салхи, шуурганы хүч хурдыг бууруулах, хөрсний эвдрэл, элэгдэл, цөлжилтөөс хамгаалах “Ногоон хэрэм”, “Ойн зурвас”-уудыг байгуулна.

3.2.8. Авто болон төмөр зам, гол гудамжны дагуу чимээ шуугиан, орчны бохирдлоос хамгаалсан “Хамгаалалтын зурвас” байгуулна.

3.2.9. Эко аялал жуулчлалыг хөгжүүлж, усан парк, гольфын талбай бүхий “Амралт, зугаалгын бүс” байгуулна.

3.2.10. “Ботаникийн болон ховор ургамлын цэцэрлэгт хүрээлэн” байгуулна.

3.3 Ногоон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ

3.3.1. Ухаалаг, хэмнэлттэй хэрэглээг дэмжиж, байгаль орчинд ээлтэй ногоон үйлдвэрлэл, үйлчилгээг хөгжүүлнэ.

3.3.2. Хог хаягдлыг дахин боловсруулах “Бага оврын үйлдвэр” барина.

3.3.3. Үйлдвэрлэлд ашигласан усыг дахин ашиглах санал, санаачилгыг дэмжиж, авто угаалга, гудамж талбайн ариутгал, ногоон байгууламжийн усалгаа зэрэг үйлчилгээнүүдийг “Саарал ус” ашиглах технологид шилжүүлнэ.

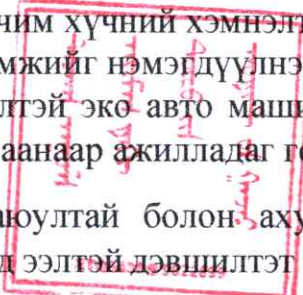
3.3.4. Ногоон технологи, инноваци, судалгаа шинжилгээний ажил, гарааны бизнес, ногоон хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.

3.3.5. Сэргээгдэх эрчим хүчний үйлдвэрлэлийг хөгжүүлж, эрчим хүчний хэмнэлтийн технологийг нэвтрүүлэхийг дэмжинэ.

3.3.6 Байгальд ээлтэй эрчим хүчний хэмнэлттэй, дулааны алдагдалгүй ногоон барилга байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.

3.3.7. Байгаль орчинд ээлтэй эко-авто машины хэрэглээг нэмэгдүүлж, нийтийн тээврийг цахилгаанаар ажилладаг горимд бүрэн шилжүүлнэ.

3.3.8. Үйлдвэрлэлийн, аюултай болон ахуйн хог хаягдлын хуучин цэгүүдийг байгаль орчинд ээлтэй дэвшилтэт аргаар дарж устгах, шинээр хогийн цэг үүсгэхгүй байхад анхаарч ажиллана.

ДӨРӨВ. ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ХӨГЖИЛ ба АЖ ҮЙЛДВЭРЖИЛТИЙН СЭРГЭЛТ

Аж үйлдвэржилтийн сэргэлтийн хүрээнд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.

4.1 Хүнд болон боловсруулах үйлдвэр

4.1.1. Аж үйлдвэржилтийн сэргэлтийн хүрээнд нэмүү өртөг шингэсэн, уул уурхай, хөдөө аж ахуйн эцсийн бүтээгдэхүүн боловсруулах үйлдвэрүүдийг байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.

4.1.2. Бүсийн хэмжээнд “Монгол ган” төсөлтэй хамтран ажиллаж, “Тангийн үйлдвэр” барьж байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.

4.1.3. Түүхий эдийн байгалийн ордуудад түшиглэн барилгын материалын үйлдвэрлэлийг хөгжүүлнэ.

4.2 Хөнгөн ба хүнсний үйлдвэр

4.2.1. Хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эдийн боловсруулалтын түвшинг нэмэгдүүлнэ.

4.2.2. “Хүнсний хувьсгал” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, гол нэр төрлийн хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.

4.2.3. Мах, махан бүтээгдэхүүн, сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.

4.2.4. Хүлэмж, агуулах, зоорийн аж ахуйг хөгжүүлж, хүнсний ногоо, жимс жимсгэнийн нэр төрлийг нэмэгдүүлж, дотоодын хэрэгцээг тогтвортой хангана.

4.2.5. Лабораториудын хүчин чадлыг нэмэгдүүлж, чадавхийг сайжруулна.

4.3 Хоршоо, жижиг, дунд үйлдвэр

4.3.1. “Шинэ хоршоо” хөдөлгөөнийг өрнүүлж, малчид хоршиж ажиллахыг бүхий л талаар дэмжинэ.

4.3.2. Малчдад хоршоогоор дамжуулан нийгмийн үйлчилгээг үзүүлнэ.

4.3.3. Хоршоодод олгох хөнгөлөлттэй зээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

4.3.4. Жижиг, дунд бизнесийн орон нутгийн хөгжилд үзүүлэх эдийн засгийн үүргийг нэмэгдүүлэхийг бодлогоор дэмжинэ.

4.3.5. Жижиг, дунд, бичил болон гарааны бизнесийг дэмжин бойжуулах бизнес инкубацын үйлчилгээ үзүүлдэг “Бизнесийн төв” байгуулна.

4.4 Өрхийн үйлдвэрлэл

4.4.1. “Өрх бүр үйлдвэрлэгч” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

4.4.2. “Ажил олгогч өрх, иргэд”-ийг бодлогоор дэмжинэ.

4.5 Үйлчилгээний салбар

4.5.1. Худалдаа, үйлчилгээний салбарт чанар, стандартыг мөрдүүлж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

4.5.2. Үйлчилгээний газруудад “Соёлтой үйлчилье” аян өрнүүлж, ажиллагсдын зан харилцаа, ёс зүй, мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлнэ.

4.5.3. Худалдаа, үйлчилгээний салбарыг хөгжүүлэхэд шаардлагатай төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж, олон улсын ISO нэвтрүүлнэ.

4.5.4. Төрийн хяналт, шалгалтыг багасгаж, төрийн дарамтыг бууруулна.

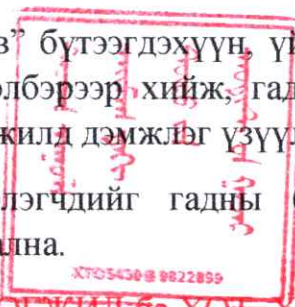
4.6 Борлуулалт, зах зээл

4.6.1. Төрийн худалдан авах ажиллагаагаар дамжуулан орон нутагт үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний худалдан авалтыг дэмжинэ.

4.6.2. Орон нутгийн үйлдвэрлэгчдийг дотоод, гадаадад зохион байгуулагдаж буй үзэсгэлэн худалдаа, яармагт оролцуулахад дэмжлэг үзүүлнэ.

4.6.3. “Дарханд үйлдвэрлэв” бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний нэгдсэн санг цахим болон товхимол хэлбэрээр хийж, гадаад, дотоодын зах зээлд танилцуулах, сурталчлах ажилд дэмжлэг үзүүлнэ.

4.6.4. Дотоодын үйлдвэрлэгчдийг гадны бизнесийн өрсөлдөөнөөс хамгаалах бодлого баримтална.

ТАВ. ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛТ БА ХОТ, ХӨДӨӨГИЙН СЭРГЭЛТ

Хот, хөдөөгийн сэргэлтийн хүрээнд бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалд тулгуурлан аж үйлдвэр, үйлчилгээ хөгжсөн, шинжлэх ухаан, соёлын төв болгон хөгжүүлнэ.

5.1. Зөв төлөвлөлт, ээлтэй орчин

5.1.1. Засаг захиргааны зөв бүтцийг бий болгоно.

5.1.2. “Эрсдэлгүй, стрессгүй, ээлтэй, соёлтой, цэвэрхэн Дархан” хөтөлбөр хэрэгжүүлж, хүн амьдрахад “Хамгийн таатай” хот болгон хөгжүүлнэ.

5.1.3. Хотын Ерөнхий төлөвлөгөөг чанд мөрдөж, төлөвлөлтийн дагуу газар олголтыг ил тод хийж, бүрэн цахимжуулна.

5.1.4. Шинээр гэр хороолол үүсгэхгүй, хуучин гэр хорооллуудыг тэлэхгүй байх бодлого баримталж, энэ зорилгоор газар олголтыг зогсооно.

5.1.5. Хотын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлж, хороолол бүрт алжаал тайлах “Мини цэцэрлэгт хүрээлэн” -г үе шаттай байгуулна.

5.1.6. Үер усны гамшгийн эрсдлийн үнэлгээ хийлгэж, үерийн далан суваг, ус зайлуулах шугам сүлжээний засвар, өргөтгөл шинэчлэлийг хийнэ.

5.2. Орон сууц ба гэр хороолол

5.2.1. Орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлж, “Залуус хороолол”-ын бүтээн байгуулалтыг үргэлжлүүлнэ.

5.2.2. Дэд бүтцийг нь шийдвэрлэх замаар нийтийн болон амины орон сууцны хорооллуудын “Шинэ суурьшлын бүсүүд”-ийг байгуулна.

5.2.3. Иргэд түрээслэх, түрээслээд өмчлөх орон сууцны “Түрээсийн сууц” төсөл хэрэгжүүлнэ.

5.2.4. Үндсэн болон туслах тосгон, гэр хорооллын “Дахин төлөвлөлт”-ийг үргэлжлүүлнэ.

5.2.5. Гэр хорооллын зөөврийн усан сан болон гүний худгуудыг төвлөрсөн шугамд холбоно.

5.2.6. Гэр хороололд “Эко жордон” төсөл хэрэгжүүлнэ.

5.3. Эрчим хүч, шугам сүлжээ

5.3.1. Хотын инженерийн дэд бүтцийн өргөтгөл, шинэчлэлтийг үргэлжлүүлж, ус, дулаан хангамж, эрчим хүч, цахим сүлжээний найдвартай байдлыг хангуулна.

5.3.2. “Эрчим хүчний хоёрдогч эх үүсвэр”-ийг барьж, өсөн нэмэгдэж буй хэрэглээг хангах бодлого баримтална.

5.3.3. Үйлдвэрийн бүсийн инженерийн дэд бүтцийг өргөжүүлж, хүчин чадлыг нэмэгдүүлнэ.

5.3.4. Дулааны цахилгаан станцын “Трубин генератор” - (1-4)-ыг шинэчилнэ.

5.3.5. Хотод цахилгаан дамжуулах “Агаарын шугамын тойрог схем” шинээр байгуулж, цахилгаан хангамжийн найдвартай ажиллагааг хангуулна.

5.3.6. Шинэ суурьшлын бүсүүдэд “Дулаан хуваарилах төвүүд”-ийг байгуулна.

5.3.7. Дархан сумын нийтийн зориулалттай орон сууцны XX, XXII хороолол, Үндсэн тосгоны хэрэглэгчдийг “Хэрэгцээний халуун усны хаалттай систем”-д бүрэн шилжүүлнэ.

5.3.8. Дулаан Шарын гол ТӨХК-ийн дулааны станцын өргөтгөж, шинэчилнэ.

5.3.9. Алсын зайн удирдлагатай “Ухаалаг тоолуур”-ыг дулаан, усан хангамж, ариутгах татуургын үйлчилгээнд нэвтрүүлнэ.

5.4. Тээвэр, авто зам

5.4.1. Хот, хороолол доторх авто замын шинэчлэлтийг үргэлжлүүлж, сүлжээг өргөтгөж, нэвтрэх чадварыг нэмэгдүүлнэ.

5.4.2. Нийтийн тээврийн үйлчилгээг өргөжүүлж, ухаалаг системд бүрэн шилжүүлнэ.

5.4.3. “Уулзвар” төслийг үргэлжлүүлнэ.

5.4.4. “Дугуйн зам” –ыг үргэлжлүүлэн барина.

5.4.5. “Олон улсын тээвэр, ложистикийн төв”-тэй болно.

5.4.6. Суурьшлын бүсэд шатахуун түгээх станц барих зориулалтаар газар олголтыг бүрэн зогсоож, автомашин, нийтийн тээврийн хэрэгслийг цахилгаанаар “Цэнэглэх станц”-уудыг байгуулна.

5.5. Сумын хөгжил

5.5.1. Сумын хөгжлийн Ерөнхий төлөвлөгөөг бүсчилсэн хөгжил, хот, хөдөөгийн сэргэлттэй уялдуулан тодотгож, хөгжлийн шинэ хандлага, чиглэлийг тогтооно.

5.5.2. Сумын эрүүл мэнд, боловсрол, соёл, спорт, нийтийн биеийн тамир болон төрийн үйлчилгээг жигд хүргэж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.

5.5.3. Сумын дэд бүтцийг сайжруулж, хүчин чадлыг нэмэгдүүлнэ.

5.5.4. Хөдөөгийн сэргэлтийн хүрээнд хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн, түүхий эдийг анхан шатанд боловсруулах жижиг үйлдвэрүүдийг төрөлжүүлэн байгуулна.

5.5.5. Бүх сумдад “Шинэ хөдөө”, “Бичил бизнесийг дэмжье” төслүүдийг үргэлжлүүлнэ.

5.5.6. Хөдөө аж ахуйн салбарыг аливаа эрсдэлээс хамгаалах, мал, амьтныг өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх талаар онцгой анхаарч ажиллана.

ЗУРГАА. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО ба ТӨРИЙН БҮТЭЭМЖИЙН СЭРГЭЛТ

Хүний эрх, эрх чөлөө, хууль эрх зүйг дээдэлж, шинжлэх ухаан, дэвшилтэт технологи, их өгөгдөлд суурилсан “Цахим засаглал”-ыг бүрэн нэвтрүүлж, төрийн үйлчилгээг ил тод, шуурхай хүргэнэ.

6.1 Иргэдэд ээлтэй төрийн үйлчилгээ

6.1.1. Төрийн чиг үүргийн давхардал, хийдэгдлийг арилгаж, цомхон, чадварлаг бүтцээр төрийн үйлчилгээг шуурхай хүргэнэ.

6.1.2. Төрийн албан хаагч ажил үүргээ гүйцэтгэхдээ танил талдаа давуу байдал олгохгүй байх, явцуу сонирхол, намын харьяаллаар иргэдэд ялгавартай хандахгүй байх зарчмыг хэвшүүлнэ.

6.1.3. Төр, иргэн, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодын хамтын ажиллагааг өргөжүүлж, зарим чиг үүргийг мэргэжлийн холбоодод гэрээгээр шилжүүлнэ.

6.1.4. Эдийн засаг, бизнесийн харилцаанд дахь төрийн оролцоог багасгана.

6.1.5. Төрийн албан хаагчдын ажлын гүйцэтгэл, ёс зүй, хариуцлага, харилцаа хандлагыг харгалзан үр дүнг гүйцэтгэлээр үнэлдэг тогтолцоонд шилжинэ.

6.1.6. Төрийн байгууллагын үйл ажиллагаанд хүний эрх, эрх чөлөөг үндэс болгож, хүйсийн тэгш байдлыг хангуулна.

6.1.7. Гадаад харилцааг бүх салбарт хөгжүүнэ.

6.2 Ухаалаг төрийн үйлчилгээ

6.2.1. Төрийн үйлчилгээг цахим хэлбэрт шилжүүлж, иргэд чирэгдэлгүй үйлчилгээ авах боломжийг бүрдүүлэх зорилгоор “Цахим Дархан” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлнэ.

6.2.2. Бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг цахимаар олгоно.

6.2.3. Их өгөгдөлд суурилсан мэдээллийн нэгдсэн цахим санг байнга баяжуулж, иргэн, аж ахуйн нэгжүүд мэдээлэл авах, ашиглах, солилцох боломжийг бүрдүүлнэ.

6.2.4. Гамшигт үзэгдлээс сэргийлэх, иргэдэд мэдээлэх цахим системийг хөгжүүлж нэгдсэн удирдлагын системд оруулна.

6.2.5. Цахим орчны аюулгүй байдлыг хангуулж, аливаа халдлага, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч ажиллана.

6.3 Эрх зүй, батлан хамгаалах, гамшгаас хамгаалах бодлого

6.3.1. Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангуулна.

6.3.2. Иргэдийн эрх зүйн мэдлэгийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

6.3.3. Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, нийгмийн дэг журмыг хангуулах, нийтийн эрх ашгийг хамгаалах ажлыг нэгдсэн төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулна.

6.3.4. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлж, авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ.

6.3.5. Мансууруулах эм, ургамал, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавьж, зохисгүй хэрэглээнээс урьдчилан сэргийлнэ.

6.3.6. Согтууруулах ундааны хэрэглээ, арихидалтын улмаас хүн амын эрүүл мэндэд учирч байгаа хор уршигаас урьдчилан сэргийлэх

6.3.7. Гамшиг ослын үеийн бэлэн байдлыг хангаж, гамшгийн үеийн үйл ажиллагааг мэргэжлийн түвшинд гүйцэтгэх чадавхийг сайжруулж, гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээг тогтмол хийж хэвшүүлнэ.

6.3.8. Гамшгийн нөхцөлд бүх нийтийн бэлэн байдлын чадавхийг дээшлүүлэх, бие бялдар, сэтгэл зүйн хөгжлийг нь дэмжихэд чиглэсэн “Иргэний боловсрол” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

6.3.9. Эх оронч үзлийг төлөвшүүлж, цэргийн насны иргэдийн цэргийн боловсролыг дээшлүүлнэ.

6.4 Төрийн албаны хүний нөөцийн бодлого ба нийгмийн баталгаа

6.4.1. Төрийн албаны хүний нөөцийг төрийн бодлогоор бэлтгэж, төрийн албан хаагчдыг тасралтгүй сурч, хөгжих боломжоор хангах зорилгоор “Төрийн албан хаагчийн сургалт” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

6.4.2. Төрийн албан хаагчдыг улс төрийн дарамт, хамааралгүй, ажлын байран дээрээ аль болох тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцлийг бүрдүүлнэ.

6.4.3. Төрийн албаны томилгоог хийхдээ мэдлэг мэргэжил, мэргэшил, ур чадвар, туршлагыг нь харгалзан зөвхөн чадахуйн зарчимд суурилсан, шатлан дэвших зарчим баримтлана.

6.4.4. Төрийн албан хаагчдын “Нийгмийн баталгаа” хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

6.4.5. Цалин хөлс, орлогод нь нийцсэн, эдийн засгийн дарамтгүй “Төрийн ажилтны орон сууц” - хөтөлбөрийг төрийн албан хаагчдад зориулан хэрэгжүүлнэ.

Мөрийн хөтөлбөрийн төсөл боловсруулсан мэдээлэл

1. Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
2. Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хууль
3. Монгол Улсын аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль
4. Монгол Улсын улс, төрийн намын тухай хууль
5. Монгол Улсын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль
6. “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого
7. МАН-ын “Шинэ сэргэлтийн бодлого, бүсчилсэн хөгжлийн реформ 2024-2028”, 2024 оны УИХ-ын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр
8. Дархан-Уул аймгийн МАН-ын “Тогтвортой бодлого-Тогтвортой хөгжил, Шинэ сэргэлт-Шинэ хот” аймаг сумын ИТХ-ын 2024 оны сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр

ДАРХАН СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН ХОРОО